

Jan Zahradníček:

JEŘÁBY

TĚŽKODĚNEC

*Každý rok níže
sklání se hlava tvá,
v tmách anděly tíže
bezmocna svolává.
V sousedství hlubin, ó dnové
s hvězdami na rubu,
vznesou se podoby nové
z rozbitých kadlubů.
Již dávno, dávno je s námi
tíže jak přilba a meč,
ale co mámí, co mámí
a zpod hledí časna se ztrácí
jak žehnání žalu a řeč,
jak hvězdy a slzy a ptáci?*

V DUBNU

*Mezi minulostí zlatou a purpurovou
a okrouhlým prázdňem
budoucná, jež nemá dosud barev,
já zastavím se v tichu tolik srázném,
abych slyšel, jak z lepkavé noci té
list za listem se rozevřítí chystá
a ptáci jsou nedočkaví zazpívat
v žasnoucí rána tak málo jistá.
Abych slyšel zvuk ulity příští
i vzlyků, i vzlyků, jež mrtví u kořenů
znovu by chtěli ve světle jara říci,
a přece dále zůstat utajenu.*

*Mezi minulostí zlatou a purpurovou
a okrouhlým prázdňem
budoucná, jež nemá dosud barev,
ó zastavte se v tichu tolik srázném!*

BEZE JMÉNA

*Hodiny, kroky a orli mí,
ó bud'te mi přívětiví,
když v okřídlené podzimy
mé oči se diví.*

*Vy, pro něž moudrost hadí zrá,
chvějte se hořce před jesení –
jde štěstí vážné jako hra,
mlčení padá na mlčení.
I bratr strom se rozpomene
a voda - panna šílená,
když zdvívá svoje ramena,
ptáci když kratší cestou k ráji
nad naším žitím pospíchají,
šeptají všechno tak bezejmenné.*

KROKY

*V dny plné křídel a očí jdu,
z počtu svých kroků ubíraje,
masky a ptáci v pohledu
a v krocích osud zraje.
Tak rovnodennost boků žen i
úsměvů jich slunovraty
mizejí nazpět v čeření stříbrném
a tmy jsou nad vším rozepjaty.*

Ó kroky, vy druhové tíže mé,
vy ptáci na obloze hlíny,
ó kroky mé příští i minulé,
ó kroky mé z propastí na výšiny.
Jen kolébejte ve mně všechny dny,
z nichž praskavě mé zítřky sněží,
nebe i peklo, domov větrný,
kde vzlétly jste - vás zdržet lze jen stěží.

V ČASE

V ty večery klasů a senosečí
dnů dávných, jimž budoucností jsem,
ó vnořte se, slova lahodné řeči,
jak orli k svým kořistem.
Ó leťte, kde dosud ztracená vesna
zelenovlasá jde po krocích mých,
že jako stříbrně slyšel bych ze sna
dubnových slibů předčasný smích.
Ať vrátí se znova,
ať skřivan zas vzlétá,
ač růže a červánek přestane mříti!
Hlas, který zastaví léta,
jej míti, jej mít –
a zavolat zpátky podzimy vrchovaté,
listí a slzy, jichž dvakrát nepoznáte!

NÁSTUP

*Nač tolik místa ve mně najednou?
Žasnoucí děti hrají si pod stromy –
Myslete na to, co odchází a přece
zůstat by chtělo jako my.
Co věčné chce býti jak láska a smrt
a do tmy rozsvítit nové podoby,
co v zanícení boží chválu
jak varhany, žluť kovů a ptáci vzkřiklo by.
Kolébky zavěšené ve hvězdách
a všechny vášně světa jak žadoní o návrat.
Pod rozzářenými stromy podjaří
nebem stejně jak peklem všech žití byl jsem jat.
A všude kolem - v očích dětí, zvířat a letících ptáků
nevýslovně sladká a krutá píseň začíná,
je těžká, je těžká nástupem srdcí
tato a kterákoli jiná vteřina.*

STROMŮM

*Obydlí větrů nikdy neztíšená,
plameny zelené, jež náhle vyrazí a
šedá hnízda berou na ramena,
až zase řeřavěji před mrazy.
Vy harfy záchvěvů, jež umírají
pod srdci dosud nenarozeným,
jen brzy milující vás se ptají,
jak lásku stínů spoutat světlem svým.
Vy sloupy zpívající z modra nebe,
vy lesy ležící jak zvíře plné tmy,*

*jak vaše ticho zneklidní a zebe!
Zelené štěstí poznat dejte mi,
až v přílbách světla sladce obklopíte
mé hodiny jen pro vás, pro vás žité.*

NÁVŠTĚVA

*Dnes oděn v díry své se k tobě vracím, kraji,
do křivek dvou tě zaokrouhliv zas.
Zelená udatenství smrků vlají
a v žlutých strništích se brouzdá pozdní jas.
A podzim závratný zas chutnám na ponebí,
kyselost sliv a trpkost trnek tvých.
Po bocích tvých minulost klouzá k nebi,
a plankty větru zní v plandání zpozdilých.
Z bronzové kštic zahrad prosvětlených
list hořce padá v bláto podzimní,
ruce a ústa kdysi narozených
celují víčka krátících se dní.
A já jak masku přijav tlak tvých strání
jsem dláto vichřic tvých tak pocítil,
že vtisknu tvar těch povětrných skrání
a drsnost tvou – do roztoužení chvil.*

HRY

*Chtěl bych být pískem a přijmout stopy
všech vašich kroků, slunných her,
chtěl bych být větrem a smazat stopy
perutí žalu v podvečer.
Ó rty a ruce skrze listí
let dávných sotva spatřené,*

snad najdu ještě ono listí
a teplo kdysi cítěné.
Snad hvězdy budou rozsety,
kde si teď pro naděje hrajem,
kde zrakem mým jak světlým hájem
jdou zlatovlasé chvíle ty –
Však dálko, výško, podzime,
což jsou to ještě oči mé?

HÖLDERLIN

*Tvé vlasy vlající jak šílenství
již vítr necuchá a nešeptá ti hynem.
Jak tenkrát let perutí se chví
nad Mohanem a Rýnem.
Jara se vracejí a podzimy
od květů k plodům jdou zde po severu.
Když světlo vln a křídel mizí mi,
tvá slova rozsvítí se v šeru.
Neboť již dávno jako ty
hledati vyšli jsme Helladu sladkodechou,
kde navečer kraj rajské tesknoty
zlatě se vine za stromy a střechou.
Zem, psána v boží mlčení,
hovoří povíváním vzlyků.
Tak v očích ptáků čtem své určení,
tak v stáncích dětství, v krocích tanečníků.*

CESTOU

*Jsou shluky stromů plny svaté tísně,
suknice dále sluncem prohřáta,
o loňském listí pramen mluví přísně,
ó snad se bude líbit píseň ta.*

*Své sandály tak na chvíli jen zoutí
a setrvati v srázném utkvění –*

*Tu píseň času, která jindy rmoutí,
se moudře daří zpívat prameni.*

*Kam pro tíhu svou více nemohu,
má slova ohňová ať aspoň jdou,
ať kovově mi zobou oblohu,
když nové kraje na staré se vrší,
kdy na vsi rozhozené namátkou
a na stoleté lesy teple prší.*

DOMA

*Na známých místech známých věcí drúzy,
kde prvně vzhlédla v opiovou výš,
kovový šum tě kolébá v tvé chůzi,
den kterýsi v svém dětství zase zříš.*

*Tu ovoce již dávno natrhané
v tmě mateřské ti začne vonět.*

*Roj holubů zas purpurově vzplane,
kol snění tvého zvolna poletí.*

*Větrné humno – skřivan v modro taje –
tvé okřídlené oči okouzlí,
zpět letí srpny, prosince a máje
a horečkoví ptáci rudě spí. –*

*Z let zvolna minulých ti kohout zpívá,
bodlák, druh střepů, na rumišti plá,
nerostným tichem plují mračna sivá,
z úpění všeho vzešla mladost tvá.*

K JARU

*Zdvihá se vítr jiných dní,
mír ojínělých ratolestí
o stěnu ticha stříbrem zní.
Co ve mně horké ještě – jde
v chlad něhy vichrné se vznésti,
však fontány neřekly ještě vše.
Neřekl všechno sivý žal
a také radost zlatoústá,
když vítr jsi jí zpívat dal,
jej v němých kusech vrací zhusta.
K slavení já však zrozen jsem
a vsazen ve svět ještě nehotový,
fontána, žal i vítr v něm
i radost budu – a ta poví.*

ODCHOD

*Když jeden život zhas a druhý objeví se,
ó napněte se tmy a plachty povětří
a zaneste mne tam, kde pod nebesy chví se
sen, jež jsem nedosnil a jehož ušetří
a jehož ušetří pro chvíle žalující
můj milosrdný čas, má slova blouznivá –
Tam vítr s oblaky, šílení hudebníci,
na srdce bubnují a píseň tesklivá*

*zní na rtech kamenných, z nichž promlouvají léta,
tam melancholii jdou z bílých růží pít
dni lásky bázlivé a čas a vítr splétá
sít' modrou průzračnou, již možno na všem zřít –
Jdou jinam cesty mé, však plameny a ptáci
i zde se řadí v šik a hlína stvoření
pod kroky žen a dnů a připoutána k práci
lká věčně strádajíc a nezná prodlení.*

SLOVA MRTVÉMU

*Vnuknutí mladá, spící ve větvích,
mně šeptají o měkkých krocích tvých,
efébe, peruti, jež teď jsi stínem,
hvězdám i červům blízký v světě jiném.
Tam anděl, tepna světla, z tebe vlá,
zde cvrček, herold ticha, mne se ptá.
Tam kovář stálíc ležíš u kořenů,
zde větve své nad jejich spleti klenu.
Zde podzim, snítka vřesu na horách,
a vše, co země spěchá změnit v prach,
o tobě vypráví svým žalujícím pádem,
na něj jak na křídla tvé jméno kladem
Zde vše, co hyne, rozkazujíc dí:
oblaka, vítr, pták a souhvězdí.*

RUCE

*Nevím, kam vábí bdění má
ta nevýslovná touha mřítí,
veden těmato rukama
až za smrt jíti.*

*Pod každým slovem hloubka je
– pták zalyká se v dusnu lesa,
hledíš, a vítr vstáváje
z šatů přesladké údy tesá.
Ó ruce, které záříte
osudu mému rozsvícené,
dvě snítky zpola rozvité
na svahu světa upuštěné,
krajinou kolem kdybych byl,
dálkami bych vás obtížil.*

VENKU

*Kdybych byl stromem,
místo svých lehkovážných cest
jak výkřik rozpjat mezi nebem, zemí –
Kdybych byl větrem,
víc bez domova ještě, než jsem nyní –
Kdybych byl deštěm
a pila ze mne tma úst nescíslných
Kdybych byl ptákem,
pro svatý neklid svůj dvě křídla maje.*

NEKLID

*O co mne uhranulo v mladém lese,
tam kde jsem včera pod modříny stál?
Nad spleť větví, jimiž vítr třese,
neklidný měsíc kamsi pospíchal.
Skoň se až ke mně, teplý, měkký větře,
až k trávě sesterské, kde mrtví spí,
vanoucí dálka ať mi s čela setře
světelné kapky lichých úzkostí.
I mne pod šerým křídlem Lucifera
daleko odtud stesk a zmatek jal
a zahnal sem, bych za večera
pahorek, topol, tmu zas uhlídal,
a do vlasů mi zase napadaly
střepinky ráje se stromů, jež spaly.*

PER AMICA

*Jako vítr vešla v dny mé srážné
na rtech z boků vázy blahozvěst,
co je temné ještě a co vážne,
zaraženě ptá se třpytu hvězd.
Laskavec a růži svázali jsme,
rozlomili chleba přátelství –
přijdou výšiny tak chladně přísné,
přijdou propasti, kde krutost spí.
Ale já, jenž tolik toužil k matkám,
k tmě a k příbuzenství s lilií,
v přísné touze, závratí má vratká,*

*což se o tebe zas rozbijí?
Zlatý jazyk ticha tebe šeptá,
léto s toulci blesků tebe zná,
jde můj stesk a nikoho se neptá –
budiž, budiž, budiž slavena.*

UŽOVKA

*Spí, mrtva je užovka v upolínu,
má barvu pláče její zvadlá pleť,
a na ruce jak padá zeleň stínů,
na křídlech milovat, ó považ teď.
Tak s hlavou nazad obrácenou dřímá,
jak mrtvé dny se nazpět dívají,
má barvu řek, a nehledět už zpříma,
hle, dávná marnost rozkázala jí.
Skloňte se, sosen sloupy jantarové,
sudlice trav, kde mihla se v dny nové
nit stříbrná, již sotva postřehls.
Džbán výšek rozbit, tuhne draslo slz...
Má barvu pláče, řek a mokrých stínů,
spí, mrtva je užovka v upolínu.*

V CHLADNĚJŠÍM VÁNÍ

*V odění těžkém těchto chvil
na srdce housle dešťů hrály,
ze sklenic, jež jsem nedopil,
rubíny v mokré šedi plály.
Rty nelíbané do mé tmy
jak okraj nebe hovořily,
jak za slavnosti pod stromy*

*ruce, jež síla, teplo byly. –
Pokušitelská moudrost zlá
tam posléze mne navštívila,
ta uhrančivá Sibyla
vzala a nevrátila.*

*Teď na smyslech pyšně leží mi
krása tak sladká odřeknutím,
prokřehlá jara a podzimy,
na vodách plachty větrů vzduťm.
A na všem jak ostří se třpytíš ty,
prachu mých snů i jasný chlebe,
má krutosti, sílo, mé návraty,
v chladnějším vání výspo nebe!*

ROVNODENNOST

*Zčernaly větve ve větru, jenž pálí,
z okraje noci pták se ozývá,
leká snad jaro hřímající z dáli
v panenství čistá, plachá, tesklivá?
Krajiny známé ze bdění a ze sna,
kde prázdno polí stře se do hnědi,
až nachýlí se žití mé, ať klesna
znám štěstí těch, kdo ještě nevědí.
Pak světla půl a stínů polovina
jak palma ta, jež tančí nad hlubinou,
kéž najdu úpění tak zcela jiná
než ta, co hnětla krystaly mé dosud,
kéž nebojím se bázní snů, jež hynou,
když kdosi drží rozsvícen můj osud.*

POVZBUZENÍ

*Jen vzpomeň oné lehkostí,
s níž k výši stoupá pták a dým,
a braň se krutým vnuknutím
své ještě těžké radosti.
Zvláště vzpomeň si, když plný děr
se pod hvězdami prostíráš
a z žen a voní, které znáš,
nevane žádná vpodvečer.
Snad smilují se naše dni
a chvílím zaobleným v plod
nutnosti naší bez náhod
přidají sladkost poslední.
Co je to pro nás, srdce mé,
že bolestí jsem rozorán?
Já zachvěji se jako lán
v krajině světlem zpěněné.
Ač s praskotem se zřítí krov,
ať sníh se sype na můj chléb,
tím svobodněji, bez kleteb
pak rozletí se ptáci slov.
Až zobať budou z blankytu,
hukotem lesů, povodní,
ó srdce mé, ať hlas tvůj zní,
však samo zůstaň v úkrytu.*

STARÉ VĚCI

*Jak přilby králů pyšnily se kdys
ty staré věci nyní zavržené.
Ať kdekoli z nich kterou našel bys,
nezahazuj už třikrát zahozené.
Čas plný bouře kdysi vanul z ní,
teď zastaviv se rezaví tam plaše.
Má barvu cest a kusy starých dní
a starých větrů nese až v dny naše.
K své chudobě a noci postav ji
a poslouchej, co mlčíc říká přísně,
pro toho, kdo v ní vyhnán, oslav ji,
jí věnuj spánek, víno, chléb i písňě.*

PŘED BOUŘÍ

*Jak žluté ovsy náhle zesinaly
pod černým stanem vody visuté.
Pod biči blesků skelně zapraskaly
výšiny k zemi prudce sehnuté.
A dole klas a strom se rozševalí
v přiznání cudném k žhavé žízni své.
Osiny sucha v mízách řeřavěly
a klesla křídla v tíze drolivé.
Až pruty dešťů v zemi zakoření
večery křehčí nežli fontány,
až stvoly pozdvihnou se v tenkém chvění
a vůně k barvám budou přidány,
jak půjdu žasna, v kapkách poznávaje,
co ve mně padá, lká a dosud zraje!*

ZASTAVENÍ

*Vítr krutě pálající zleva
v trýzni třibivé jak úděl dán.
Jednou jím jak od pšenice pleva
budu oddělen, až řekne Pán.
Znavila se stébla třtiny bdící,
nikdy neustavše v klaněních.
Snad mi bude usouzeno říci,
co to kdysi promlouvalo v nich.
Prut mé krve prudce ohýbá se,
šiky ptáků zanikají v kráse,
ach, jak ještě třeba dlouho jít?
V žlutý večer plný žalování
náhlá růže nade mnou se sklání –
kosých slov a záští zbaven žít.*

VÍR

*Jaké bohatství – nemíti,
a přece všeho pánem být,
ó jaká sláva kroužiti
kol slunce bezuzdnosti své,
kol slunce poslušnosti své,
vytepat z prázdna hvězdu štít.
Kam dosáhne můj zlatý vír,
strhovat oblaka a ptáky,
strhovat masky s tváří zlých
a v letu měnívat je v ptáky,
ó jaká sláva nahý třpyt
rozžatý za vodami očí.*

*Profily plné hudby tam
do prázdna mého vtisknuty
a někdy se v něm octnu sám
sražen křídly, jež větší jsou
než větrů vání.*

*V něm stromy mohu mít a dům
a listí bude střídat čas,
spěš zvonů, výšek opium
a poledne se vejdou tam.*

*Tam němost ryb a větrů žadonění
skládá se v ticho okrouhlé,
ó ústa, jež je v slova mění,
ó těmi slovy pánem být,
jaké bohatství – nemítí.*

*Jablko červené i beze mne
a moře dující i beze mne,
ó jak jste nenávratně mé,
ó jaká sláva kroužiti
kol slunce dychtivosti své,
vytepat z prázdna hvězdu štít.*

PROSBA NA PŘEDMĚSTÍ

*Noc šeredná se po předměstí sráží,
pás Oriónův nad hřbitovy plá –
dnes peruti, jež cestu v modro váží,
bych zapjal v chtění zaleklá.
Prosící vody, kde už prosby není,
vlahost jejich všem vypráhlým,
tmu vnitřka růží kolem poranění
a vnitřek bouří popřál bych zas mdlým.
Větry bych rozpjal, jejich silou sytil*

*žíznících žízeň, lačnost lačnicích,
novostí hvězd bych omrzelym svítil,
příteli ohni teskné svěřil bych.
Zvuky, jež vidím, barvy, které slyším,
kamarád jejich, mám je tolik rád,
ty ale přál bych k cestám stále tišším
vznešené duši za převzácný šat.*

BAREVNÝ ZÁVOJ

*Jako ten, kdo z obličeje snímá
svého spánku příkrov nezjevný,
očima tak potmě žasnoucícma
rozhrnul jsem závoj barevný.
Jako něčí tvář a moje touha
světlo splývalo zde s pláčem vod,
mezi nimi podoba jen pouhá,
sloupy zdvíhaly se bez náhod.
Slyšel jsem jich prosbu neskloněnou,
jejich křiky zpola vědomé,
zřel, jak vzhůru s lehkostí se klenou.
Ne již bolest, ale opojení,
které tančíc ve hvězdu se mění,
budiž osten můj a křídlo mé.*

NA ZEMI

*zákony, souhvězdí a čísla
se rozsvěcují do mé tmy,
i silou, která vrchol sčíslna,
okřeje kořen pod zemí.
Marnosti krásná, marnost nejší,*

*chudobo, bylas bohatstvím,
v tvar obzorů se vzduly lesy,
jdou mraků stáda krokem svým.*

*Vše žijící se spíná v kruhy,
balvany bludné, žírný lán,
až k nohám císařovny duhy
žalostí dme se oceán.*

*Však dosud neřekl jsem dosti,
tmy skryté ještě v poupatech,
hosana ptačí na výsosti
mne poslouchati dále nech.*

*Tak říkám svému žilobití
a svému dechu ještě ne,
z budoucích pramenů chci pítí,
dny poznat v trávě stulené.*

*Vše žijící se spíná v kruhy,
hrajíc vždy o polohu výš,
až k nohám císařovny duhy
pláč padlé Evy uslyšíš.*

*Hle, dosud neřekl jsem dosti,
co zasel ještě nesklidiv,
hosana ptačí na výsosti
mne zkolébává v nahý div.*

PAŠKÁL

*Nebude dlouho tak –
zelené kouře stromů se snesou k zemi,
něha vloček se v sasankách vrátí,
a kde skleněným prázdňem potok šel,
listnatý prostor hlavu skloní
nad chvíli mou i tvou.*

*Teď u pat kříže se fialky rozvoněly,
v předpekli lesa zapípal pták a v hlase tom
tak z ničeho nic je rozpjato prázdno
pro košatý vítr a vůně nebetyčné,
až zase –*

*dny poplynou kolem nás jak zelené sály
a zlatá dychtění klasů se budou třást,
až v pokřiku racků, v kataraktech mízy
zazpívám díky - u srdce hroty dýk.*

VÝZVY

*V azurový palác výše
ptáci vzlétající tiše,
květy zahleděné jinam –
zavzlyknutím šťáv, jež volá,
zasažen a zlákan zpola
k vám se na stonku svém vzpínám.*

*Jen se odhodlej a zřekni –
věci lkaly k branám smyslů –
harmonie zazní k číslu,
k hlasu dáme slova svá.*

*Jen se odhodlej a zřekni –
budeš plout jak hloubkou leknín,
v přítomnosti všech tvých ztrát
budeme tě kolébat.*

*Barvy vykřikly jak ptáci
a z nich žluť tak plná slávy,
tkajíc věčně zlatohlavy
našich krajin líbezných,
vznítla mé účastenství,
strhujíc mne jako ženství*

*v závrať slastí slíbených,
Nad loukami, které vlhnou,
zvony objaly mne vlnou
čistou tak a ohnivou – – –
Z krajin kovů, zrání, vedra
v oblast kukaček a modra
jaká odhodlání jít!
Ať si bloudím, jen když najdu
nový záchvěv harmonie,
z které krása věčně pije,
ať se v palisádách lesů
otvírají brány děsu,
slyším: jen se odhodlej a zřekni,
budeš plout jak hloubkou leknín.
Úžasněji ptáci letí,
od hvězd dolů do podsvětí
prostor sklání světlou hlavu.
Žal nesládne v ovoci,
dolehne ti do nocí
hukot vesmírného splavu.*

Z DĚTSTVÍ

*Pláčem luny zahrady se čistí,
mraky plují do budoucích dní,
průvod stromů bez ptáků a listí
kráčí jarem v soumrak předjarní.
K tváři nejmenších se krásně blíží
žluté svity, celá nebesa,
vlasy žen se na ně kladou s tíží,
příští bázní ruka poklesá.
V plášti větru přicházejí muži,*

*sunou se jak osud zahradou,
zapnouti se takto do okružní
síly a pak hnísti hvězdu svou.
Avšak přísvity či andělovy
prsty namočené do času
kreslí cosi v soumrak liliový,
že se dosud chvějí v úžasu.*

MASKY

*Pro šťastná pokrytectví svá
škrabošku na tváři si nesetu,
kdekoli jdeme dva a dva.
Však jednou čímsi vzrušení
ztratíme masku mámení.
Svléká se kající se had,
do trávy padá maska z bláta,
zříš růži blankyt polykat,
pták k ráji chvátá.
Škrob škrabošky už těsný je,
porcelán oblohy už praská
a vzduchem pluje harpyje
a vzduchem prchá harpyje –
tvá vlastní nejkřutější maska.*

NAHOŘE A DOLE

*Až k hvězdám dosahují ruce mé
a všude bdělost moje rozsvícená,
na hřbetech ryb a vln tam klesneme,
kde rozplývá se strom a žena.
Však vzhůru stoupat jako bez váhy*

*a zřítí krásu, jak se rodí z pěny,
neznámo pust a mračen přes prahy
sahá až k dnům rostoucím do proměny.
Nahoře – dole, jak je milovali!
Šly do tmy tváře, krajiny a léta –
za všemi ptáky na cestu se dal,
klesaje jako ten, kdo znovu vzlétá.*

DVOJZPĚV JITRA

*Noc Atlantida do dne propadá se
a šiky ptáků zanikají v kráse.
Nad svatou nutnost našich konání
listnatý prostor hlavu naklání.
Potlačiv v sobě temné, malicherné,
hle, patřím zase mezi všechny věrné,
kdo chutnávají pravé zákony.
Zelený vítr pohnul pláštěm krajin,
nad tajemstvím se vlní závoj Májin,
z tmy hlíny klíček prodírá se k světlu,
slunce, král stínů, zdvíhá zlatou metlu
a řeřavěji rudě záhony.
V trávě se rozsypalo nebe nocí,
slyš svěžest všeho zpívající v krocích.
Však dosud teskníc vpletena je v listí
má myšlenka a ptáci rájem jistí
obrazy výšek pijí z kalužin.
Hle, začal den a růže a i blín
se stejně otáčejí po jase,
duše mlh k řekám nachýlila se,
z nebeských letohradů do kořání
napíná se vod sladké kolotání.*

*Jak nitro andělů se vzedmou vůně
a celá zem, oslice Balámova,
poslouchajíc začíná věčně znova.
Však jako černá věž se hrůza v očích tyčí
všech těch, kdo tady nechtějí být ničí,
den za noc zaměnivše nyní jdou,
kéž anděl rozbije jich masku zlou.
V povětrí povívají modré stuhy,
halí se zem v plášť císařovny duhy.*

ZPĚV O VÍNĚ

*Tak mnohý Babylón pyšný už strměl
z ohbí stříbrné řeky, kde je?
a hliněná sláva Ninive mnohých,
skvělost visutých zahrad, kde je?
Jen nocí visuté sady se skvějí,
jen listnatý vítr a víno je věčné.
Města kojená vlčicí zašla
a slunce zapadlo nad říšemi,
nad kterými svítilo stále.
Sloupoví chrámů kdys hrdých v prach klesla,
jen stromů zpěvavé sloupy vždy znova
se nad námi klenou, jen víno je věčné.
Atlantidy se do tmy potápěly,
bůh ohně Pompeje popelem zasul,
nerostné ticho z měsíce sálá a mnozí
přešli už hranice dýchajících.
Jen ptáci nad námi letí jak dříve,
večer a víno i nadál jsou věčné.
Jen víno zůstává stejné, a Bože; i láska.
Vždy výš se po sloupu světla pne réva*

*a na ker své krve ji roubujem stále.
A naše kroky a hodiny odhodlání
jsou z téže látky jak hvězdy a víno,
jak víno los náš je k proměně určen.*

UNISONO

*Po setmělém listí krůpěje zachřestily
a já se propadal,
zda život či smrt jsem nevěděl v té chvíli,
dozníval ohnivě můj žal.
Jak v hodince smrti celý můj život spěchal ke mně,
svou minulost doznělou sotva i přečistý list
budoucná nepopsaná kroky jsem zahlédl temně
a byl si jím jist.*

*V obrazech stoupajících z podvědoma
každý můj pohyb a smích
se zrcadlily v krajině u nás doma
z možností po předcích.*

*Ticho. Umyté nebe se usmálo prudce,
květiny ve tvář šlehly mi,
oblaka letěla rychle, a zdvíhaje ruce
já stanul pod nimi.*

*Zda život či smrt teď nevěděl jsem zase,
však vlastních svých pochyb zděsiv se,
já obrátil se po bezústém hlase,
jenž řek mi vše:*

*Nohy v tmě kořenů a čelem hvězdné práce
jsa vždycky účasten
pro náhrady sladké se naučit ztrácet
a zpívat jen.*

Když oblaka jdou a ve světě jiném

*se obrazí hrůza a krása a hřích,
osudů cizích se dotknouti vínem,
mít podíl v nich.*

*Být zajedno s nimi, když vítr v bubny bije
a vesmír se nedočkavě zachvívá.*

*Od propasti až k hvězdám tvůj pocit obsáhlý je
a v každé snítce tvá účast vášnivá.*

V SRPNU

*Pach hořkých mandlí z olší loubí vane,
drsnatý výdech země rozprýskané
se v stéblech tetelí a pískot komárů
se nad bařinou ztrácí v bílém požáru.
Pod strašným burácením slunce, světla tíží
hle, krajiny jak ovce jdou teď k stříži
a zlaté rouno pšenic, ovsy stříbrné
ohnívá ocel ženců rozhrne.*

*Cesta se ztrácí do vesmírné trati,
řinčení řebřinových vozů do závratí
mé zní a praskot loukotí a skřípot os
zas pod plností sténá, mluví hudba kos.
Žasnoucí tesklivost ty často zmáhá,
kdo venku jsou, když zmizí noční vláha,
kovový šelest třese lupením,
brání se klasy zasyčením zlým.*

*To chvíle ta, kdy úpím v stejném tlaku
vysokých pecí krajin bez oblaků,
pod dechem strašlivého Pána žhnu,
sám vydávám se ke stříži svých snů.
To chvíle ta, kdy hvězdy vzdálené jsou,
od obzorů se žhnoucí vánky nesou,*

*co ve mně plytké, čeho jenom půl,
ať rozruší těch žárů oheň, sůl.
Již odešla ta spanilá lilie bílá,
jež slávou chladivou mé čelo ověncila,
nemilosrdí žárů zlých jsem vydán napospas,
bych naposled v myšlenku ztuhl, vydal klas.*

VÝKŘIKY

*Tobě, můj větře, vanouti dávám zde
a tobě, obilí, v mých verších se vlnit
a tobě, cesto, aby ses vinula mezi slovy,
otevřená, svobodná, královská.
Vám, roviny zkropené vesnicemi,
věže a topoly, mou myšlenku kolébatí,
neklidnou, když místa už nemá ve mně,
vám, horstva, jež přes obzor jdete jak velbloudů stáda
k studnicím ráje, byste vzala mne s sebou.
Však tobě, slunce, žhnout nad klasů armádami,
když pracují k zrání,
a tobě, vichřice oří s hřívou vlající,
bys klusal, až praskne skořápka ticha
a bouře pták vzlétne. –
V každíčkém stéble se tetelím ztišen a nářek můj
z vás, nástroje zřidel a větví a ticha, se Hnouti bude,
v plameni láska má a bohatství mnohé
z pokladů prázdna plyne mně.*

ZPĚV NEDOKONČENÝ

*Pozdravuji tě, chudobo,
pozdravuji tě, bohatství,
a vám, kdo zpíváte zpívající,
a vám, kdo stoupáte stoupající,
připomenout bych znovu chtěl
dny, jichž otěže vypadly z rukou vám.
Ó vzpomeňte!*

*K nohám žen se lísaly oceány,
jich lokte zdvíhaly prostor tmy plný,
a jak jste třeskatým tichem šli,
z mléčné dráhy úsměvů jejich
nebeské moci k vám promlouvaly.
Teď slyšte, kam ptáci volají zpět,
kam šikmé obrazy roků mizejí zvolna.
Snad možná spatříte ještě tam z ohbí
stromy mladostí své a odchodu plni
budete laskat tam v náručí kraje
tvář tekoucí vody, jež spěchá jak vy.
Snad nadarmo bylo úpění vaše
po cestách přímých a dáno vám ještě
těšit se z času, jenž v prstenu let
se otáčí jak váza útlého boku,
přinášeje obrazy známé,
tak známé, že jich už nepoznáváte.
Ještě jste nevyšli z tíhy, ač dlouho
cesty jdou jinam a kovový osud
a osten hvězd vás vybízí výše.
Ač z temna jste nejednou přešli
k stříbrnému útvaru čistšího citu,*

*přece byl návrat a nakonec všechno jak dřív.
Hle, akvarel krajin, a neřekli byste,
co tíhy se skrývá v letech, jež prýští
z šedivých hnízd, co tíhy v kývání břízy
i v svobodném větru, jenž obrací listím.
Jak tvrdošijně se vzpírají květy,
a co teprv krystaly, hvězdy a láska!
Láska.... Jak dolehla krutě.
Všechno, co plaché a něžné v nás bylo,
prchalo v laních a zůstalo dusno.
Listí štiplavý pach tak opojně vanul,
ječmen syčel jak hadi a mámily žáry
zrající výhně, v níž účast nebyla dána.
Tak blízko jste měli k matkám a stínům,
však žal váš se vzpíral chladivé něze
těch věčných, a nemaje podoby ještě,
kladl se na vše jak večerní šero.
Daleko zdál se paměti rozbřesk
i lampa, jež plála za zpěvu sestry.
Teď dlouho je jinak. Mezi váš dech
a prvotně temno je napěchováno dní.
Co skryto ještě uvnitř vás prve,
teď se souhvězdím stalo či stromem.
V chladnější vání se naklonil vesmír
a najednou tolik plavého času.
Nádherně jako prach země žhnou hvězdy,
jak námaha sládnou vůně a hlasy,
z blažených nejistot stoupají rána
krystalů, květů a hlav.
A vy v nebezpečí se vrháte dále,
v něm útočiště majíce povždy jen.
A jak byste všechno poprvé zřeli*

či vše se mělo hned skončit, tak snažně
hlas kukaček volá a šeptají stromy.
Pás Oriónův nad dálkami
i ve vlasech pampelišky chmýří
už dávno stejně je drahé vám,
že neznáte množství slz, jež by je
vyvážilo, a dokud je čas,
na křídlech tkvět
a milovat
vám bolest dává
Však zpěv ten kdo dokončí, můj Bože?